

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne S., so sídlom na ul. J., zastúpenej Mgr. Ľ. K., advokátom so sídlom v M., proti žalovaným 1/ J. K., 2/ M. K. a 3/ K. K., všetkým bývajúcim v M., **o neúčinnosť dohody o vyporiadaní BSM a o neúčinnosť darovacej zmluvy**, vedenej na Okresnom súde Dolný Kubín pod sp.zn. NO – 5 C 76/2003, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 6. februára 2007 sp.zn. 23 Co 452/2005 rozhodol

t a k t o :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline zo 6. februára 2007 sp.zn. 23 Co 452/2005 v zmeňujúcom výroku a vo výroku o trovách konania **z r u š u j e** a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Dolný Kubín rozsudkom z 15. júna 2005 č.k. NO – 5 C 76/03-259 určil, že dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“) uzavreté medzi žalovanou 1/ a jej manželom Ing. J. K., ku ktorým bol povolený vklad do katastra nehnuteľností rozhodnutiami Katastrálneho úradu Ž. – Správy katastra M. pod číslom V. a V., a na základe ktorých sa žalovaná 1/ stala výlučnou vlastníčkou bližšie špecifikovaných nehnuteľností, sú voči žalobkyni právne neúčinné. Vo zvyšku žalobu zamietol a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. V odôvodnení rozsudku uviedol, že vykonaným dokazovaním mal preukázané splnenie podmienok v zmysle § 42a Obč. zák. pre vyslovenie neúčinnosti dohôd o vyporiadaní BSM, pretože žalovaná 1/ musela poznať úmysel svojho manžela – dlžníka žalobkyne – ukrátiť žalobkyňu. Zamietnutie žaloby v časti o určenie neúčinnosti darovacej zmluvy uzavretej medzi žalovanou 1/ a žalovanými 2/ a 3/ odôvodnil nedostatkom ich pasívnej legitímácie, pretože nešlo o právny úkon urobený dlžníkom žalobkyne.

Krajský súd v Žiline ako súd odvolací na odvolanie žalovaných rozsudkom zo 6. februára 2007 sp.zn. 23 Co 452/2005 rozsudok súdu prvého stupňa vo vyhovujúcom výroku zmenil tak, že žalobu aj v tejto časti zamietol. Zároveň rozhodol o povinnosti žalobkyne zaplatiť žalovaným náhradu trov konania 17 420,-- Sk na účet ich zástupcu JUDr. M. G. do troch dní a vyslovil, že v ostanej časti zostáva prvostupňový rozsudok nedotknutý. Na rozdiel od súdu prvého stupňa bol toho názoru, že žalobe nemožno vyhovieť ani v časti o určenie neúčinnosti dohôd o vyporiadaní BSM, pretože žalobkyňa sa domáhala určenia neúčinnosti týchto dohôd vo vzťahu ku konkrétne označenému majetku a nie k dohodám ako takým, a okrem toho, ak dlžník žalobkyne a jeho manželka uzavreli uvedené dohody v úmysle zmariť uspokojenie žalobkyne, sú tieto právne úkony neplatné v zmysle § 39 Obč. zák.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa. Žiadala, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v zmeňujúcom výroku a vo výroku o trovách konania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnila nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom. Namietala, že odvolací súd nesprávne bez zmeny zisteného skutkového stavu aplikoval na danú vec § 39 Obč. zák., pričom bližšie ani neuviedol, ktorý dôvod neplatnosti v zmysle uvedeného ustanovenia by sa mal vzťahovať na dohody o vyporiadaní BSM.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie bolo podané proti právoplatnému rozsudku odvolacieho súdu oprávnenou osobou (účastníčkou konania) v zákonnej lehote (§ 240 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je prípustné (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), preskúmal rozsudok odvolacieho súdu a dospel k záveru, že ho treba zrušiť (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

Z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že dovolací súd je viazaný rozsahom dovolania ako aj uplatneným dovolacím dôvodom. Obligatórne sa zaoberá len vadami konania uvedenými v § 237 O.s.p. a inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Vzhľadom na túto zákonnú povinnosť dovolací súd predovšetkým skúmal existenciu väd vymedzených v § 237 O.s.p. a iných väd konania, pričom zistil, že konanie pred odvolacím súdom je postihnuté jednak vadou vyplývajúcou

z ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p., spočívajúcou v odňatí možnosti účastníkovi riadne konať pred súdom, a jednak tzv. inou vadou majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Ustanovenie § 157 ods. 2 O.s.p. stanovuje povinnosť súdu riadne a presvedčivo odôvodniť rozsudok. Nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku je porušením práva účastníka na spravodlivé súdne konanie, pretože sa mu tým odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov a teda možnosť riadne konať pred súdom.

V prejednávanej veci odvolací súd svoj právny záver o nemožnosti určiť i prípadnú čiastočnú neúčinnosť právneho úkonu v konkrétne označenej časti a o neplatnosti dohôd o vyporiadaní BSM podľa § 39 Obč. zák. nijako bližšie neodôvodnil. Nevysvetlil akými úvahami sa pri tom riadil a ktorý konkrétny dôvod neplatnosti označených právnych úkonov vyplývajúci z ustanovenia § 39 Obč. zák. uplatnil. Z odôvodnenia jeho rozsudku nevyplýva z akých skutkových zistení pri nezmenenom skutkovom stave, vyplývajúcom z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa, vychádzal pri formulovaní skutkového záveru, že nielen dlžník, ale i žalovaná 1/ mala úmysel ukrátiť žalobkyňu. Čiastočná nepreskúmateľnosť rozsudku odvolacieho súdu, majúca za následok i jeho nepresvedčivosť, je vadou konania, ktorou sa, ako už bolo uvedené, účastníkovi odníma možnosť riadne konať pred súdom. Existencia tejto vady zakladá dôvodnosť podaného dovolania a jej dôsledkom je zrušenie rozsudku vydaného v konaní ňou postihnutom.

Konanie pred odvolacím súdom bolo postihnuté aj tzv. inou vadou, spočívajúcou v neodstránení pochybností týkajúcich sa toho, či predmetom žaloby malo byť určenie neúčinnosti dohôd o vyporiadaní BSM ako celku alebo len ich časti. Len z tej skutočnosti, že žalobkyňa v petite žaloby označila niektoré veci, ktoré boli predmetom vyporiadania podľa týchto dohôd, nebolo možné bez ďalšieho usudzovať, že sa domáhala určenia neúčinnosti len vo vzťahu k týmto veciam. Bez odstránenia pochybností v tomto smere nemohol odvolací súd vychádzať zo záveru, že predmetom konania bolo určenie neúčinnosti uvedených právnych úkonov len vo vzťahu ku konkrétne označenému majetku. Tento jeho predčasný záver mal za následok nesprávne rozhodnutie, pretože bol jedným z dôvodov zamietnutia žaloby.

Uvedené vady však nebránia dovolaciemu súdu zaujať stanovisko k právnemu posúdeniu veci odvolacím súdom, pokiaľ zamietnutie žaloby odôvodnil aj neplatnosťou dohôd o vypořádání BSM. Tento právny záver považuje dovolací súd za nesprávny, pretože nezodpovedá zistenému skutkovému stavu. V preskúmvanej veci žalobkyňa netvrdila a teda ani nepreukazovala úmysel žalovanej 1/ ukrátiť uspokojenie jej pohľadávky voči dlžníkovi – manželovi žalovanej 1/. Pre splnenie podmienok odporovateľnosti právnych úkonov v zmysle § 42a Obč. zák., ak išlo o právne úkony medzi dlžníkom a osobou blízkou, bolo postačujúce preukázať ich urobenie v určenej dobe a ukrátenie veriteľa. V týchto prípadoch totiž zákon úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa i vedomosť blízkej osoby o tomto úmysle predpokladá (prezumeje). Blízka osoba musí naopak preukazovať, že úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa nemohla v dobe urobenia odporovaného právneho úkonu aj pri vyvinutí náležitej starostlivosti rozpoznať.

Pokiaľ ide o vzťah ustanovenia § 42a Obč. zák. k § 39 tohto zákona dovolací súd poznamenáva, že odporovateľným môže byť len platný právny úkon. Ak však zákon určité konanie dlžníka za stanovených podmienok sankcionuje odporovateľnosťou právneho úkonu nemôže byť to isté konanie za tých istých podmienok sankcionované neplatnosťou právneho úkonu. Inak by sa totiž nemohol prakticky uplatniť inštitút odporovateľnosti právnych úkonov, čím by bol popretý jeho účel a zmysel, ktorým je občianskoprávna ochrana veriteľa brániť sa účinkom takých právnych úkonov dlžníka, ktoré sú vykonávané na ukrátenie veriteľa (právne úkony in fraudem creditorum).

So zreteľom na uvedené dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v napadnutom zmeňujúcom výroku a súvisiacom výroku o trovách konania zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 17. decembra 2008

JUDr. Rudolf Čirč, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová

